

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์ วิชาชีวิตชุมชนชนบท : กรณีศึกษากิจกรรมการชนไก่

ชื่อผู้เขียน นายวรรณชัย แสงพานิชย์

ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษานอกระบบ

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

รองศาสตราจารย์ ดร.ชูเกียรติ ลิ้มสุวรรณ ประธานกรรมการ

รองศาสตราจารย์ ดร.พศิน แต่งจวง กรรมการ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ยงยุทธ เปลียนผดุง กรรมการ

บทคัดย่อ

วิทยานิพนธ์นี้ มีจุดประสงค์เพื่อศึกษาปฏิบัติการทางสังคมที่มีอยู่ในกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการชนไก่ และระบบคุณค่าของชุมชนที่ปรากฏในกิจกรรมการชนไก่ในชุมชนชนบทภาคเหนือ โดยกำหนดพื้นที่ศึกษาที่หมู่ที่ 8 บ้านสันป่าคำ ตำบลต้นเปา อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ เนื้อหาของการศึกษา ได้แก่ บริบทของชุมชน กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการ ชนไก่ การได้ไก่มา การคัดเลือกเลือกพันธุ์ไก่ และการเพาะเลี้ยงไก่ และปฏิบัติการทางสังคมที่มีอยู่ในกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการชนไก่ การรวมกลุ่มของคนในชุมชน กิจกรรมก่อนชน กิจกรรมระหว่างชน และกิจกรรมหลังชน รวมทั้งผลกระทบด้านอื่น ๆ เท่าที่จำเป็น เพื่อช่วยให้เห็นระบบคุณค่าของชุมชนที่ปรากฏใน กิจกรรมการชนไก่ได้ชัดเจนยิ่งขึ้น

ประชากรกลุ่มเป้าหมายประกอบด้วยผู้นำชุมชนที่มีบ่อนชนไก่ตั้งอยู่ เจ้าของบ่อนชนไก่ นักเล่นพนันชนไก่ ผู้ที่นำไก่ไปชนที่บ่อนชนไก่ ครอบครัวของผู้เลี้ยงไก่ชนและนำไก่ไปชนที่บ่อนชนไก่ ผู้เลี้ยงไก่ชนแต่ไม่เอาไก่ไปชนที่บ่อนชนไก่ เพื่อนของผู้ที่นำไก่ไปชนที่บ่อนชนไก่ ผู้ชมที่มาเที่ยวบ่อนชนไก่และพ่อค้าแม่ค้าที่ขายอาหารในบ่อนชนไก่ วิธีการศึกษาใช้การศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง การเก็บข้อมูลภาคสนามโดยการสังเกตแบบมีส่วนร่วมและไม่มี ส่วนร่วม การสัมภาษณ์และสนทนากับผู้ที่เกี่ยวข้อง และสัมภาษณ์แบบเจาะลึกจากผู้ให้ข้อมูลหลัก สัมภาษณ์ทางกายภาพ รวมทั้งการบันทึกภาพและบันทึกเสียงประกอบ แล้วนำข้อมูลที่ได้มาประมวลเพื่อทำการวิเคราะห์ สังเคราะห์ และให้ความหมาย แล้วเขียนรายงานการวิจัยในรูปแบบของการพรรณนาวิเคราะห์ ผลของการวิจัยสรุปได้ดังนี้

ตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบันชาวบ้านคัดเลือกไก่ชน โดยสะสมความรู้จากการสังเกต การเก็บสถิติ การแปลความและนิยามสืบต่อกันมา เป็นองค์ความรู้ที่คนรุ่นก่อนเห็นว่าคนรุ่นหลังจะต้องรู้การสร้างลักษณะเด่นและแปลความของลักษณะเด่นเป็นเครื่องมือสำหรับสอนคนสืบต่อไป ตามคติชาวบ้านที่ว่าทำอะไรต้องเรียนรู้ ทั้งที่เรียนด้วยตนเองและเรียนจากผู้รู้

ปฏิบัติการทางสังคมที่มีอยู่ในกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการชนไก่ ชาวบ้านมีการรวมกลุ่มกันตามความสมัครใจ ทุกคนภายในกลุ่มมีส่วนร่วมในการเป็นเจ้าของไก่ มีการติดต่อสื่อสารหรือนัดแนะกัน ปรีกษาหรือกัน ดิชมหรือทักท้วงกัน ช่วยเหลือพึ่งพาอาศัยกัน แลกเปลี่ยนความรู้หรือถ่ายทอดความรู้ให้กันและกัน และยอมรับฟังความคิดเห็นของกันและกัน เมื่อมีความขัดแย้งขึ้นก็จะถ้อยทีถ้อยอาศัยกัน และชาวบ้านไม่ยอมที่จะเล่นพนันกันในหมู่เครือญาติ หรือเพื่อนฝูงที่มีความสนิทสนมกัน ไม่ว่าจะป็นญาติจริงและญาติที่เกิดจากการนับถือ ผลตอบแทนที่ได้จากการแข่งขัน ทำให้เห็นความสัมพันธ์ที่เชื่อมโยงกันระหว่างกีฬาการพนันขั้นต่อ และรายได้

การชวงชิงการให้ความหมายไก่และการชนไก่ ไม่ได้มีความหมายตายตัวหรือหยุดนิ่ง แต่มีความหมายที่หลากหลายขึ้นอยู่กับกลุ่มคน และเปลี่ยนแปลงไปตามบริบทของสังคม โดยคนกลุ่มต่าง ๆ ตีความเพื่อผลประโยชน์ของตนเอง และเป็นการตีความไปตามสถานการณ์ โดยชาวบ้านมีการตีความตามความหมายเดียวกันบ้าง และการให้ความหมายที่ขัดแย้งกันบ้าง รวมทั้งการตีความบนพื้นฐานของผลประโยชน์ของแต่ละฝ่าย ที่มุ่งเน้นการแลกเปลี่ยนตอบแทนกัน อีกทั้งการพยายามผลักดันความหมายในเชิงคุณค่าร่วมกันของชุมชน

การถ่ายทอดความรู้ส่วนใหญ่เป็นการถ่ายทอดในครอบครัวหรือในระบบเครือญาติหรือเพื่อนฝูง ภายในกลุ่มของผู้ที่ชอบการชนไก่ได้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กัน และมีการแลกเปลี่ยนความรู้หลายสิ่งหลายอย่างรอบ ๆ ตัว โดยได้รับการบอกกล่าวของผู้รู้ภายในกลุ่ม การสังเกตจากกิจกรรมและสภาพแวดล้อม และการรับข้อมูลข่าวสารจากสื่อต่าง ๆ

Thesis Title	Rural Community's Way of Life : A Case Study of Cockfight-Related Activities	
Author	Mr.Wanchai Sangpanich	
M.Ed.	Nonformal Education	
Examining Committee	Assoc.Prof.Dr.Chukiat Leesuan	Chairman
	Assoc.Prof.Dr.Phasina Tangchuang	Member
	Asst.Prof.Yongyudh Plianpadung	Member

Abstract

This thesis probed social actions found in cockfight-related activities as well as community value system(s) manifested in such activities in a Northern rural community. The study site was San Pa Ka Village, Village Number 9, Ton Pao Sub-District, Sankampaeng District, Chiang Mai Province. Issues probed comprised a community context; how gamecocks had been obtained, selected and raised; such involved social actions as the banding together of community members, preflight, during-fight and postfight activities; as well as other necessary actions and their impact. Such a probe was intended to help identify and illuminate the community value system(s)

The target population comprised community leaders, cockfight ring owners/operators, cockfight gamblers and owners, families and friends of gamecock raisers who had taken their cocks to the ring, raisers who had not done so, ring spectators and vendors selling food at the ring. The researcher undertook a related documentary review, collected needed field data via participant and nonparticipant observations, discussions and conversations with related figures, as well as in depth interviews with key informants, a physical survey, photo-taking and tape-recording.

Collected data were subsequently analyzed, synthesized, interpreted and analytically reported.

Findings were as follows :

From past to present, villagers selected their gamecocks based on their observations of successively accumulated knowledge, statistics gathering, interpretations and definitions, i.e., on the body of knowledge people of past generations had created and deemed necessary for later generations to learn from. Within the domain of such a body of knowledge, outstanding features/characteristics of those gamecocks plus their subsequent interpretations had been turned into key instruments used in transmitting them to members of later generations couched in a folk precept that to undertake anything required some kinds of learning, either self-based or learning from those who knew or both.

As regards social actions found in activities related to cockfighting it was found that villagers had voluntarily banded themselves together, shared a sense of ownership of gamecocks, collectively created channels of communication through which they managed to meet, discuss, exchange knowledge and experiences with, help, criticize and listen to one another. When conflicts arose, they peacefully and with understanding and sympathy resolved them. They did not gamble among relatives or close friends whether blood-related or respected ones. Rewards reaped from cockfights demonstrated relationships between sports, gambling and income.

The struggle over the definitions of gamecocks and cockfighting was not a fixed or static phenomenon. In fact, it varied considerably depending on various groups of people and social contexts. Each interpreted based on and according to its perceived self-interest and situations it found itself in. Some group members harbored the same interpretation. Others had different views. Yet, others, though driven by their own group interests, intended their interpretations in a reciprocal manner vis-as-vis those of other group. At the same time, they also pushed for community shared values despite their other differences.

Most of the knowledge transmission took place within families or kinship systems or among peers. Within groups favoring cockfighting, exchanges of knowledge and experiences occurred. Members learned a lot of things taking place around them. They learned from other knowledgeable group members, observations of group activities and the environment, and information dispensed by various media.